

XXIV. SJEZD KSSS

a internacionální obrana socialismu

Dokumenty XXIV. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu budou mít své významné místo v politické a ideologické činnosti naší Komunistické strany Československa. Je to dáno aktuálností a politickou závažností oněch otázek, které XXIV. sjezd KSSS projednával a také naší potřebou aktivně využít tohoto obrovského bohatství revolučních zkušeností a impulsů.

Cílem objasňování mnohých významných a pro vojenskou veřejnost aktuálních vnitropolitických, ekonomických, mezinárodně politických a vojenskopolitických otázek XXIV. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu je — podat ucelený přehled o řešených otázkách, jak byly obsaženy jednak v analytické a hodnotící a také v programové rovině jednání XXIV. sjezdu KSSS.

V podmínkách ČSLA je velmi aktuálním úkolem rozbor, objasňování a propaganda těch otázek sjezdu sovětských komunistů, které se dotýkají vojenské ob-

rany a bezpečnosti socialismu, zajišťované a uskutečňované jak ve vnitřních, státních a koaličních souvislostech, tak i v souvislostech vnějších, mezinárodně politických.

Správné ocenění místa a významu oněch vojenskopolitických otázek, které byly obsahem jednání sjezdu a které byly zakotveny v základních sjezdových dokumentech vyžaduje, aby bylo zdůrazněno, že všechny tyto vojenskopolitické otázky, spojené s dalším upevňováním a zkvalitňováním vojenské síly a připravenosti Sovětského svazu a jeho ozbrojených sil a s úkolem spolehlivého zajištění internacionální vojenské obrany světové socialistické soustavy před agresivními záměry a útoky soudobého imperialismu, byly na XXIV. sjezdu KSSS řešeny jako úkoly objektivně nezbytné a odvozené ze současného stavu světových vztahů, především pak jako objektivní důsledek nepřátelské politiky hlavních imperialistických států ve vztahu k socialistické části světa.

Zahraniční politika Sovětského svazu — významný faktor zajišťování obrany a bezpečnosti socialismu

Uplatňování marxismu-leninismu jako vědecké teorie socialistické revoluce v činnosti každé, skutečně revoluční strany vyžaduje:

- pochopit ducha a metodu marxismu-leninismu a jeho přetvářející úlohy jako revoluční teorie dělnické třídy, jako návod k revoluční přeměně světa;

- osvojit si umění, tvůrčím způsobem uplatňovat marxisticko-leninské učení v konkrétní historické situaci ve světě,

v jednotlivých oblastech světa i v jednotlivých zemích;

- rozvíjet a obohacovat marxismus-leninismus o vědecky zobecněné, kolektivní revoluční zkušenosti mezinárodního komunistického hnutí a jednotlivých jeho revolučních oddílů — marxisticko-leninských stran;

- neustále vést nesmiřitelný boj proti deformacím revoluční marxisticko-leninské teorie z prava i zleva a proti útokům a vlivům antikomunistické ideologie.

Historické poslání proletariátu a jeho marxisticko-leninských stran — vybudovat beztřídní socialistickou společnost, bez bídy, hladu a válek — je realizováno v průběhu mnohaletého třídního boje celých generací lidstva, v průběhu celých společenských epoch. Avšak vždy v konkrétním klimatu celosvětových, regionálních i jednotlivých vnitrosociálních, mezilidských vztahů. Nejzávažnější problémy současné etapy těchto dynamických a složitých společenských vztahů soudobého světa vyjádřil s vědeckou objektivností XXIV. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu ve svých analytických a programových dokumentech a závěrech.

Vnitřní vývoj Sovětského svazu a každého ze socialistických států, velmi těsně souvisí se situací na světovém fóru, s vývojem světových mezistátních a společenských vztahů. — Právě proto a především proto, věnuje KSSS a marxisticko-leninské strany v socialistických státech takovou pozornost hodnocení a řešení mezinárodních problémů.

Stalo se pravidlem, že stav a vývoj mezinárodních vztahů současného světa, je již tradičně a jako prvotný problém posuzován na nejautoritativnějších politických jednáních a shromáždění revolučních komunistických a dělnických stran. Strategicko-taktická linie politického postupu marxisticko-leninských stran v mezinárodních vztazích vůbec a v protimperialistickém boji zvláště, byla vypracována a postupně konkretizována na historických mezinárodních poradách komunistických a dělnických stran v Moskvě v roce 1957, 1960 a také na poslední mezinárodní komunistické poradě v červnu 1969.

Mezinárodně politické oblasti věnují tradičně mimořádnou pozornost také všechny poválečné sjezdy Komunistické strany Sovětského svazu. Také zde na těchto sjezdech byla vždy výrazně obohacována a teoreticky rozvíjena teoretická osnova jednotného internacionálního postupu marxisticko-leninských stran v mezinárodně politické oblasti.

Aktivní řešení mezinárodních problémů cestou míru, jednání a dorozumění mezi státy s rozdílným společenským zřízením, má v poválečném vývoji světového revolučního hnutí i v historii marxisticko-leninských stran socialistických států svoji úspěšnou dvacetipětiletou historii.

Současná společenská epocha je epochou nesmířitelného zápasu dvou protikladných sociálně politických společenských soustav: světové socialistické soustavy a soustavy kapitalistické. XXIV. sjezd

KSSS podal vědeckou analýzu celkové současné světové situace, aby přijal odpovídající program pro příští postup Komunistické strany Sovětského svazu a sovětského státu v mezinárodní oblasti i ve vztahu k potřebám obrany, míru a socialismu. Provedl podrobnou analýzu stupně rozvoje a mezinárodního postavení světové socialistické soustavy. Podal třídní, vědecky fundovanou charakteristiku současného imperialismu a jeho politiky.

Na sjezdech Komunistické strany Sovětského svazu bývá již tradičně podávána vyčerpávající charakteristika imperialismu a jeho třídně politické hodnocení. Z této tradice nevybočil ani XXIV. sjezd KSSS. Za základ takticko-strategického postupu vůči politice kapitalistických států přijal některá nová hodnocení, týkající se zvláště: a) hlavních rysů a momentů soudobé antikomunistické politiky imperialismu.

XXIV. sjezd KSSS vycházel z marxisticko-leninské analýzy zvláštností soudobého kapitalismu, jak byla vyjádřena v dokumentech mezinárodních porad komunistických a dělnických stran v roce 1969. Zde bylo konstatováno, že „... základem agresivní politiky imperialismu je snaha oslabit jakýmkoliv způsobem pozice socialismu, potlačit národně osvobozené národy, klást překážky boji pracujících kapitalistických zemí a zadržet neodvratný proces úpadku kapitalismu.“¹⁾

XXIV. sjezd ve svém zahraničně politickém programu vychází z těchto zahraničně politických tezí mezinárodních komunistické porad v Moskvě v červnu 1969, podle kterých:

„... ostří agresivní strategie imperialismu směřuje, stejně jako dříve, hlavně proti socialistickým státům. Imperialismus se nezříká přímého ozbrojeného boje proti socialismu. Neustále zesiluje závody ve zbrojení, snaží se aktivizovat vojenské bloky vytvořené za účelem agrese proti Sovětskému svazu a jiným socialistickým zemím, zůstává proti nim ideologický boj a usiluje o zabránění jejich vývoje.

... Imperialismus svými protitoky nedokázal změnit celkový poměr sil ve svůj prospěch. Díky rostoucí hospodářské, politické a vojenské síle a akční jednotě komunistických a dělnických stran a všech protimperialistických sil“ — Sborník mezinárodních porad komunistických a dělnických stran, Nakladatelství Svoboda, Praha 1970, str. 11

¹⁾ Z dokumentu „Úkoly boje proti imperialismu v současné době a akční jednotě komunistických a dělnických stran a všech protimperialistických sil“ — Sborník mezinárodních porad komunistických a dělnických stran, Nakladatelství Svoboda, Praha 1970, str. 11

obranu míru, se podařilo zabránit rozpoutání světové války. Socialismus, který zvítězil na jedné třetině zeměkoule dosáhl nových úspěchů v celosvětovém boji o rozum a srdce lidí.

... Události posledních desetiletí potvrdily správnost hodnocení marxisticko-leninského charakteru současné epochy, jejího obsahu a hlavních tendencí. Naše epocha je epochou přechodu od kapitalismu k socialismu.²⁾

Jednání XXIV. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu vycházelo z těchto obecných závěrů mezinárodní rady komunistických a dělnických stran v Moskvě v červnu 1969. Na základě takového hodnocení současného kapitalismu byly na XXIV. sjezdu KSSS zdůrazněny některé hlavní momenty v jeho vývoji. Momenty, ze kterých musí socialistické státy, při své mírové a protiimperialistické politice vycházet a k nimž musí přihlížet.

Jedna ze zvláštností soudobého kapitalismu, na kterou XXIV. sjezd KSSS upozornil je **jeho přizpůsobivost nové situaci ve světě**. Ta vplývá z obav, že třídní boj proletariátu přeroste v masové revoluční hnutí a smete kapitalismus. Toto přizpůsobování kapitalismu novým podmínkám třídního boje však v žádném případě neznamená stabilizaci kapitalismu jako společenského systému. Všeobecná krize kapitalismu nadále probíhá a prohlubuje se, stejně tak trvají i rozpory mezi kapitalistickými státy, a to bez ohledu na objektivní fakt, že imperialistické režimy jsou na společném vstřícném boji proti socialistickému světu třídě zainteresovány.

Je to dále **obrovský rozmach militarismu v kapitalistickém světě a také otevřený antikomunismus**, který se stal oficiální linií politiky vlád imperialistických států.

XXIV. sjezd KSSS označil za hlavní středisko imperialistického soupeření a konkurenčního boje na počátku sedmdesátých let Spojené státy, západní Evropu (především šest zemí Společného trhu) a Japonsko. Sjezd podal konkrétní charakteristiku současného imperialismu — nepříteli národů a společného pokroku. Pětileté období mezi XXIII. a XXIV. sjezdem KSSS znovu potvrdilo, že reakční a agresivní podstata zahraniční politiky imperialismu se nemění. V téže době vynikla specifická funkce amerického imperialismu, který vystupuje v úloze „garanta a ochránce mezinárodního systému vyko-

řisování a útlu“³⁾. Tuto reakční podstatu imperialismu dokazuje také taková skutečnost, že „... v poválečných letech roste v kapitalistickém světě nebývalou měrou militarismus. Tato tendence v poslední době ještě více zesílila. Jen za rok 1970 investovaly země NATO do válečných příprav 103 miliardy dolarů. Nejnebezpečnějšího charakteru dosáhla militarizace v USA. Za posledních pět let bylo v této zemi vynaloženo na vojenské účely cca 400 miliard dolarů.“³⁾

Za nejvážnější mezinárodní problémy, které, ať již svojí současnou vyhrčeností, či významem pro budoucnost vyžadují zvláštní pozornost, označil XXIV. sjezd KSSS tyto:

— na první místo patří události v **jihovýchodní Asii**. Sovětský svaz nejen že důrazně požaduje zastavení imperialistické agrese proti národům Vietnamu, Kambodže, Laosu, ale bude i nadále vystupovat jako aktivní stoupenec spravedlivé věci národů Indochíny,

— za další „horké místo“ světové politiky XXIV. sjezd KSSS označil **Střední východ**. Krize vyvolaná izraelskou ozbrojenou agresí proti SAR, Sýrii a Jordánsku je považována za jednu z nejnepříjemnějších politických krizí minulých let v oblasti mezinárodních vztahů;

— na sjezdu bylo také konstatováno, že jedním z nejdůležitějších směrů sovětské zahraniční politiky byla po celá uplynulá poválečná léta a zůstává i nyní **Evropa**.

Aby mohly být v následujících letech všechny tyto závažné mezinárodní problémy současného světa aktivně a s potřebným efektem řešeny, vytvářel XXIV. sjezd KSSS hlavní směry boje Sovětského svazu proti imperialistické politice agrese, za mír a bezpečnost národů a za sociální pokrok. Komunistická strana Sovětského svazu se tímto programem aktivní obrany míru staví do čela všech revolučních protiimperialistických sil, za účinnou realizaci strategicko-taktické linie mezinárodního revolučního hnutí, kterou přijala mezinárodní porada komunistických a dělnických stran v Moskvě v červnu 1969.

Tuto, objektivně existující a dnes převažující většinou revolučních sil světa uznávanou vedoucí pozici a úlohu Sovětského svazu v čele celosvětového revolučního hnutí za socialismus, charakterizoval XIV. sjezd Komunistické strany Československa, kde bylo řečeno: „... Hlav-

²⁾ Z dokumentu „Úkoly boje proti imperialismu v současném období a akční jednotá komunistických a dělnických stran a všech protiimperialistických sil“ — Sborník mezinárodní rady komunistických a dělnických stran, Nakladatelství Svoboda, Praha 1970, str. 11

³⁾ Ze zprávy o činnosti ÚV KSSS XXIV. sjezdu KSSS, Rudé právo z 31. března 1971

ním mocenským pilířem světového socialismu a současně nejdůležitějším zdrojem jeho revoluční energie je Sovětský svaz, který současně představuje nepřekonatelnou bariéru proti rozpínavosti a dobytosti imperialismu. Především díky jeho obrovské ekonomické a vojenské síle, mezinárodní autoritě a leninskému mírovému programu, který byl znovu souhrnně vyložen v zahraniční politické koncepci XXIV. sjezdu KSSS, uplatňuje dnes socialismus svůj vliv na řešení všech světových otázek.⁴⁾

Objektivní marxisticko-leninská analýza mezinárodní situace, včetně nejvážnějších problémů současného světa, kterou podal XXIV. sjezd KSSS se tak stala východním bodem pro formulaci politického programu KSSS v zahraničně politické oblasti Sovětského svazu. Sovětský svaz zůstává i nadále v čele boje za mír a bezpečnost národů a hlavní silou a oporou jejich protimperialistického boje.

XXIV. sjezd KSSS připoměl také onu určující zásadu sovětské zahraniční politiky, jejíž realizace přinesla úspěchy v této oblasti. Spočívá v tom, že energický odpor proti agresí se v sovětské zahraniční politice trvale spojoval s konstruktivní linií, zaměřenou na urovnávání aktuálních mezinárodních problémů a na udržování normálních, a kde to situace dovoluje, i dobrých vztahů se státy, které patří k jiné společenské soustavě. Jako vždy v minulosti, Sovětský svaz i v posledních letech důsledně hájil leninskou zásadu mírového soužití států bez ohledu na jejich společenské zřízení. Zásadu, která se již stala reálnou silou rozvoje soudobých mezinárodních vztahů.

Sovětská zahraniční politika plní dlouhodobý úkol, který před ní postavilo vedení KSSS a sovětského státu — zajišťovat nejpříznivější podmínky pro výstavbu socialismu a komunismu, odvrátit nebezpečí nové světové války. Jednání a výsledky XXIV. sjezdu KSSS jsou důkazem toho, že na řešení tohoto úkolu je také v současné fázi rozvoje sovětského státu a společnosti soustředěno mimořádné úsilí.

XXIV. sjezd plně potvrdil realnost dosavadní zahraničně politické linie SSSR a vyjádřil uspokojení nad výsledky, kterých sovětská diplomacie v této oblasti dosáhla. — V části I. rezoluce XXIV. sjezdu ke zprávě o činnosti KSSS, která je věnována úkolům strany v mezinárodní oblasti, sjezd zhodnotil a vysoce ocenil činnost ÚV strany, zaměřovanou na důsled-

né uplatňování leninské zahraniční politiky. Sjezd s uspokojením konstatoval, že „... středem zájmu ústředního výboru byly neustále otázky dalšího stmelování a rozvoje světové socialistické soustavy, která se ještě více upevnila jako rozhodující protimperialistická síla, jako záštita míru a sociálního pokroku.“

Za základní úspěchy SSSR a všech ostatních socialistických zemí, kterých bylo dosaženo za dvacet pět let poválečného vývoje světové socialistické soustavy, lze považovat zabezpečení mírového rozvoje socialismu, podstatné omezení záměrů a cílů soudobého imperialismu ve světě a spolehlivé zajištění vojenské obrany a bezpečnosti socialismu.

XXIV. sjezd KSSS při analýze soudobých mezinárodních vztahů, znovu vysoce ocenil historický význam vytvoření, budování a posilování světové socialistické soustavy pro celkový rozvoj světových vztahů. Sjezd konstatoval: „... život potvrzuje závěr mezinárodní porady komunistických a dělnických stran z roku 1969, že světová socialistická soustava je rozhodující silou v protimperialistickém boji...“

— „... Světová socialistická soustava významně přispívá k řešení úkolu tak životně důležitého pro všechny národy, jako je odvrácení nové světové války. Lze s naprostou jistotou prohlásit, že mnoho olánů imperialistických agresorů bylo zmařeno proto, že existuje a objektivně působí světová socialistická soustava.“⁵⁾

XXIV. sjezd KSSS také bilancoval, jakých bylo v minulých letech dosaženo výsledků při rozvíjení a upevňování světové socialistické soustavy. — „... Uplynulých pět let významně přispělo do pokladnice kolektivních zkušeností bratrských zemí a stran, za posledních pět let se podstatně zvýšil ekonomický potenciál socialistických států, upevnily se politické základy socialismu, zvýšila se hmotná, životní úroveň lidí a dále se rozvíjela kultura a věda.“⁶⁾

Současně bylo na XXIV. sjezdu KSSS upozorněno na to, že v uplynulých letech se uvnitř jednotlivých socialistických států projevovaly některé potíže a komplikace, což se promítalo do vývoje vztahů jednotlivých států se Sovětským svazem. XXIV. sjezd KSSS konstatoval, že však tyto některé negativní jevy nezměnily „... dominující tendenci upevňování přátelství a semknutosti socialistických zemí“, že „... v celku se spolupráce So-

4) viz XIV. sjezd KSČ — „Zpráva o činnosti strany a vývoji společnosti od XIII. sjezdu KSČ a další úkoly strany“, Rudé právo z 26. května 1971

5) Ze zprávy o činnosti ÚV KSSS XXIV. sjezdu KSSS, Rudé právo z 31. března 1971

6) Ze zprávy o činnosti ÚV KSSS XXIV. sjezdu KSSS, Rudé právo z 31. března 1971

větského svazu s bratrskými zeměmi ve všech oblastech upevňovala a rozvíjela úspěšně.⁷⁾

Jedním ze základních a dominujících rysů v zahraniční politice KSSS a Sovětského svazu je **soustavné úsilí zaměřované na všestranné posilování spolupráce s komunistickými stranami bratrských zemí, která je základním předpokladem internacionálně sjednoceného a koordinovaného úsilí marxisticko-leninských stran, zaměřeného na posilování a podporu světové socialistické soustavy.**

Mezi XXIII. a XXIV. sjezdem KSSS bylo dosaženo významných úspěchů při koordinaci zahraničně politické činnosti bratrských stran a států při společném kolektivním posuzování nejvýznamnějších mezinárodních problémů a událostí představiteli socialistických zemí. Takovým způsobem se stala Varšavská smlouva hlavním centrem koordinace zahraničně politické činnosti bratrských socialistických zemí.

Jako hlavní politická aktiva, kterých státy Varšavské smlouvy dosáhly v minulém pětiletém období, pokud jde o koordinaci jejich společného jednotného politického postupu v oblasti mezinárodních vztahů, byly na XXIV. sjezdu KSSS uvedeny zejména:

— iniciativní návrh rozvinutého programu upevnění míru v Evropě, při zachování nezměnitelnosti existujících státních hranic, zpracovaný a zkonkretizovaný na několika zasedáních politického porad-

ního výboru států — členů Varšavské smlouvy;

— zabránění přímé realizaci plánů NATO na umožnění přístupu západoněmeckých militaristů k jaderným zbraním;

— dosažení podstatného pokroku při upevňování mezinárodního postavení Německé demokratické strany a jejího mezinárodně právního uznání dvaceti státy. Také to je významným stabilizačním jevem v evropských vztazích;

— socialistické státy uskutečňují politiku důsledné internacionální podpory bojujícího Vietnamu;

— společný politický postup socialistických zemí — členů Varšavské smlouvy v krizové situaci na Středním východě byl faktorem, který vedl k porážce imperialistických plánů na svržení režimů v arabských zemích;

— společný, jednotně koordinovaný postup socialistických zemí v zahraničně politické sféře, přispěl k dalšímu upevnění koaličního systému internacionálně zabezpečované vojenské obrany socialismu.

Také XXIV. sjezd KSSS plně potvrdil tu revoluční zkušenost, že politická a akční jednota, semknutost a spojení socialistických zemí jsou základní a určující faktory, které podstatnou měrou ovlivňují úspěšný rozvoj socialismu a efektivnost jeho dějinného protimperialistického zápasu a zároveň napomáhají posilování vlivu socialistické společenské soustavy na řešení klíčových problémů a událostí současného světa.

Varšavská smlouva — základ internacionální obrany socialismu

Jednání a závěry XXIV. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu a XIV. sjezdu Komunistické strany Československa a také dalších sjezdů bratrských marxisticko-leninských stran evropských socialistických zemí jsou důkazem toho, že komunistické a dělnické strany, stojící v čele evropských socialistických států, nastupují do sedmdesátých let s ještě více internacionálně sjednocenou koncepcí vnitřního ekonomického a sociálně politického rozvoje jednotlivých zemí, který je uskutečňován na bázi vzájemné koordinované celokoaliční spolupráce a kooperace.

Socialistické státy v Evropě uskutečňují také jednotnou koncepci integrovaného spojeného úsilí v oblasti mezistátních, zahraničně politických vztahů, včetně jednotného vojenského zabezpečení spolehlivé, internacionálně organizované

a uskutečňované obrany socialismu proti jakýmkoli útokům imperialismu.

Evropské socialistické státy opírají svůj celkový mnohostranný rozvoj a také svoji vojenskou obranu proti imperialistické agresi o tyto stabilní faktory:

1. Je to především jednota marxisticko-leninských stran a socialistických států, všestranná spolupráce a internacionální spojenecké vztahy a svazky.

2. Je to vzájemně integrované úsilí při rozvíjení a upevňování socialistického charakteru všech základních a rozhodujících oblastí vnitřního rozvoje socialistických zemí.

3. Je to také neustále koordinovaný a na principech socialistického internacionalismu sjednocovaný postup socialistických států v oblasti mezinárodních vztahů.

4. Je to v neposlední řadě také sjednocená vojenská síla a obranná moc socia-

⁷⁾ Tamtéž

lismu, která je záštitou míru a mírového rozvoje socialismu.

V celé řadě oficiálních stranických a státních dokumentů byl v posledním období charakterizován a hodnocen stupeň rozvoje Varšavské smlouvy, vnitrokoaliční jednoty a spolenectví socialistických států, členů této organizace. — Také XXIV. sjezd KSSS zaujal stanovisko k dosavadnímu vývoji Varšavské smlouvy a ke stupni bojové pohotovosti ozbrojených sil států koalice a takto ocenil současný stav v oblasti internacionální vojenské obrany: „... Na základě kolektivního vypracování a uskutečnění četných opatření se v posledních letech zdokonalila vojenská organizace Varšavské smlouvy. Ozbrojené síly společenství států jsou na vysokém stupni pohotovosti a jsou schopny zabezpečit pokojnou práci bratrských národů.“⁸⁾

Na XXIV. sjezdu bylo řečeno, že socialistické státy „... byly a zůstávají spolehlivou překradou pro každého agresora. A kdokoli se pokusil, tak či onak ověřit si pevnost hranic členských států Varšavské smlouvy přesvědčil se, že obranu těchto hranic, právě tak jako obranu světového socialistického zřízení, berou země socialismu vážně.“

Vojenskopolitická organizace evropských socialistických států — Varšavská smlouva — ztělesňuje v sobě obrovské společné úsilí marxisticko-leninských stran za realizaci leninských idejí, směrnic a principů internacionální vojenské obrany socialistické revoluce proti imperialistické agresi.

Zájmy obrany socialistické revoluce proti agresivním záměrům a cílům světového imperialismu v současnosti vyžadují, aby bylo rozvíjeno společné, v internacionálních měřítcích koordinované vojenskopolitické úsilí socialistických zemí. Soudobá vojenská organizace socialistických států musí, v souladu s Leninovým vojenským odkazem, trvale zabezpečovat, aby ozbrojené síly jednotlivých socialistických států a spojené ozbrojené síly koalice jako celku sjednoceného na internacionálních principech a základech, byly způsobilé v každé době a v každé situaci aktivně a se vši potřebnou rozhodností a úporností bránit hlavní revoluční vymoženost dělnické třídy — socialismus — před všemi úklady jeho vnějších i vnitřních nepřátel, mařit v zárodku agresivní akce imperialismu, chránit mírovou práci pro rozkvět socialismu a zabránit im-

perialistické agresi proti národům jiných zemí.

XXIV. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu má nemalý význam pro další posilování politických základů Varšavské smlouvy, politické osnovy internacionálního vojenského spolenectví socialistických zemí. — V oblasti celokoaličního obranného úsilí evropských socialistických zemí XXIV. sjezd KSSS znovu se vši vážností zdůraznil nezbytnost internacionální obrany vymožeností socialismu. Sjezd přijal za svůj a plně potvrdil závěr z Prohlášení šesti bratrských stran z Bratislavy v roce 1968 o nutnosti internacionální obrany vymožeností socialismu a formuloval jej v podobě sčejejního principu společné politiky socialistických států.

Reálná existence Sovětského svazu a celého socialistického společenství, jejich neustávající vzestupný dynamický rozvoj, důsledná leninská mírová politika států Varšavské smlouvy a mohutný obranný potenciál celého socialistického společenství, stávají se stále více rozhodující a konsolidující objektivní realitou současných světových vztahů. Poměr sil mezi oběma světovými soustavami se vyvíjí ve prospěch socialismu a míru. Není to však v žádném případě proces náhodný či samovolný. Je to naprosto zákonitý výsledek socialismu samotného. Tento stav není také trvale, jednou provždy daný, definitivní. Musí být neustále upevňován a rozvíjen na stále vyšší a účinnější kvalitativní základně a úrovni.

Budovatelská úloha každého socialistického státu je vyjadřována také v tom, že plní tu třídní povinnost a funkci, která spočívá v organizování pracujících mas a především dělnické třídy k plnění vlasteneckého úkolu — budování a posilování obranyschopnosti země a zabezpečení míru. V. I. Lenin připomínal, že posláním dělnické třídy a její revoluční strany, jakož i posláním státu diktatury proletariátu je také vojenské zabezpečení revoluce a v souladu s touto nutností vytyčil úkol, že **socialismus musí dokázat převahu nad kapitalismem také ve vojenské organizaci.**

XXIV. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu ve své rezoluci ke zprávě o činnosti ÚV KSSS prohlásil, že „... všestranně zvyšování obranné síly socialistické vlasti, výchova sovětských lidí v duchu vysoké bdělosti, stálé připravenosti uhájit veliké vymoženosti socialismu, musí být i nadále jedním z nejdůležitějších úkolů strany a lidu.“⁹⁾

⁸⁾ Ze zprávy o činnosti ÚV KSSS XXIV. sjezdu KSSS, Rudé právo z 31. března 1971

⁹⁾ Z rezoluce XXIV. sjezdu KSSS ke zprávě o činnosti, Rudé právo — duben 1971

Soustavné upevňování socialistického státu je trvalým úkolem každé marxisticko-leninské strany, která plní historický úkol budování rozvinuté socialistické společnosti. Upevňování socialistického státu znamená hlavně a především neustálé rozvíjení a posilování ekonomické základny státu, politické sjednocování a řízení společnosti, rozvíjení a prohlubování třídní a internacionální uvědomělosti nejširších vrstev socialistické společnosti a jejich vlastenecké iniciativy, rozvíjení a zdokonalování socialistické demokracie a získávání všech občanů pro společensky prospěšnou veřejnou činnost.

Pokud jde o **mocenské orgány socialistického státu**, zejména jeho ozbrojené složky, je jejich hlavní ostří namířeno proti vnějšímu nepříteli, na obranu proti imperialistické agresi zvenčí a také proti zbytkům reakčních a kontrarevolučních sil, které působí proti socialismu ve vlastní zemi jako spojenci mezinárodní politické reakce. Při posilování a rozvíjení svých ozbrojených mocenských složek se socialistický stát řídí konkrétním stavem mezinárodní situace. Přihlíží přitom ke stupni agresivity reakčních imperialistických sil a k potřebě co nejspolehlivějšího vojenského zajištění výsledků socialismu a mírové práce lidu.

V tomto směru je obecným úkolem společným pro všechny **socialistické státy** — dokud kapitalistické státy rozvíjejí své armády, dokud existují imperialistické vojenské paktů namířené proti společenství socialistických zemí a proti revolučnímu a národně osvobozeneckému hnutí, dotud platí, že **socialistické státy jsou povinny všestranně rozvíjet soudobé socialistické vojenství, posilovat své ozbrojené síly, zvyšovat svoji bdělost a brannou připravenost k úspěšnému odrazení imperialistické agrese jakéhokoli druhu.** To je jedna z objektivních nezbytností, vyplývající pro socialistické státy z třídně politické povahy soudobých mezinárodních vztahů.

V jednáních XXIV. sjezdu KSSS měly otázky a úkoly spojené s rozvojem a upevňováním sovětského státu zvláštní místo. Ve vztahu k ozbrojené moci Sovětského svazu zde bylo řečeno:

„... Všechno co lid vytvořil, musí být spolehlivě chráněno. Upevňovat sovětský stát znamená, upevňovat jeho ozbrojené síly a všestranně zvyšovat obrannou schopnost naší vlasti. Dokud žijeme v neklidném světě, zůstává tento úkol jedním z nejdůležitějších.“¹⁰⁾

¹⁰⁾ Ze zprávy o činnosti ÚV KSSS XXIV. sjezdu KSSS, Rudé právo z 1. dubna 1971

XXIV. sjezd KSSS vysoce ocenil výsledky, kterých bylo v uplynulém období od XXIII. sjezdu KSSS (duben 1966) dosaženo na úseku rozvíjení a upevňování ozbrojené moci a vojenské síly sovětského státu. Ve zprávě o činnosti bylo o tom řečeno: „... Komunistická strana plní vůli lidu tím, že neúnavně pečuje o upevňování obrany země. V uplynulém období byly otázky vojenské výstavby nepřetržitě středem naší pozornosti. Opatření z posledních let umožnila podstatně upevnit sílu a bojovou připravenost ozbrojených sil. Sovětská lidé si mohou být jisti, že naše slavné ozbrojené síly jsou kdykoli, ve dne i v noci, připraveny odrazit útok nepřítelů, ať by přišel odkudkoli. Každý potenciální agresor dobře ví, že kdyby se pokusil o raketový, nukleární útok na naši zemi, dostalo by se mu zdrucujícího odvetného úderu.“¹¹⁾

XXIV. sjezd KSSS vyjádřil plnou důvěru v sovětské ozbrojené síly. Z tribuny sjezdu zazněla slova charakterizující vysoké kvality, sílu a vlastnosti sovětských ozbrojených sil. Vysoce bylo oceněno také internacionální poslání sovětských ozbrojených sil a jejich významné funkce v protimperialistickém boji za svobodu, mír a obranu socialismu. „... Sovětské ozbrojené síly plní se ctí své internacionální úkoly. V posledních letech bylo vykonáno mnoho užitečného pro upevnění společenství sovětských ozbrojených sil s bratrskými armádami členských států Varšavské smlouvy.“ — Dále tu byla pozitivně oceněna také internacionální pomoc, kterou Sovětská armáda poskytuje vietnamskému lidu, arabským národům a armádám mladých rozvojových zemí v Asii a Africe. „... Můžeme směle říci — bylo řečeno na XXIV. sjezdu KSSS — že Sovětská armáda je armádou proletářského internacionalismu, která pomáhá všem, kdo bojují proti imperialismu, za svobodu a socialismus.“¹²⁾

Hodnocení, teze a závěry XXIV. sjezdu KSSS vztahující se svým obsahem k dalšímu posilování a upevňování sovětského státu mají jak z všeobecného, tak zejména z vojenskoobranného hlediska mimořádně aktuální význam také pro Československo i pro ostatní socialistické státy. „... Zkušenosti Československa přesvědčivě ukázaly, že nedocnění úlohy socialistického státu, jeho třídně vyhraněného charakteru, jeho základních mocenských, hospodářskoorganizačních a kulturně výchov-

¹¹⁾ Ze zprávy o činnosti ÚV KSSS XXIV. sjezdu KSSS, Rudé právo z 31. března 1971

¹²⁾ Z projevu ministra obrany SSSR A. Grečka na XXIV. sjezdu KSSS, Rudé právo z 5. 4. 1971

ných funkcí, ohrožuje všechny základní hodnoty socialismu¹³⁾

Jeden z největších politických zápasů poválečné epochy, který byl veden mezi imperialismem a socialismem, byl nesporně zápas o socialistické Československo v závěru šedesátých let. Také toto politické měření sil znovu potvrdilo historickou zkušenost světového revolučního hnutí, že imperialismus nevynechá jedné příležitosti, neopomine jedné možnosti k útokům na socialismus, k imperialistické diverzi.

Československé zkušenosti vyzvedly jako aktuální a všeobecně platný úkol a požadavek — nezbytnost co nejtěsnější součinnosti vnitřních a internacionálních socialistických sil při trvalém zajišťování spolehlivé vojsce účinné obrany revolučních vymožeností socialismu. Naše socialistická republika má dnes, na rozdíl od krizových let 1968 a 1969, opět pevně postavení v mezinárodních evropských a celosvětových vztazích. A to především proto, že se opět stala pevnou součástí politického a vojenskopolitického společenství evropských socialistických zemí — Varšavské smlouvy.

Touto jednoznačnou internacionální pozici dnešního Československa ve vztahu

k socialistickému společenství evropských socialistických států vyjádřil ve svých dokumentech také XIV. sjezd Komunistické strany Československa. Bylo zde řečeno: „... V posledních dvou letech jsme se snažili, aby ČSSR nejen plnila závazky a povinnosti vyplývající z naší příslušnosti k socialistickému táboru, ale zároveň účinně přispívala k upevňování akční jednoty a k růstu socialistické a ekonomické moci socialistického společenství v současném světě.

Československá socialistická republika i v budoucnu bude přispívat k tomu, aby členské země Varšavské smlouvy úspěšně koordinovaly svůj postup v zahraničně politických otázkách i při zabezpečování společné obrany revolučních vymožeností a nedotknutelnosti hranic socialistického společenství.¹⁴⁾

Objektivní marxisticko-leninská analýza a teoretické zobecnění bohatých zkušeností z činnosti jednotlivých komunistických stran a vyvození praktických závěrů z minulých let pro revoluční politickou praxi marxisticko-leninských stran, to je jeden z mnoha výrazných a charakteristických rysů jednání XXIV. sjezdu KSSS, XIV. sjezdu KČS i ostatních sjezdů bratrských komunistických a dělnických stran v socialistických zemích.

Komplexnost řešení mezinárodních problémů současného světa na XXIV. sjezdu KSSS, důsledně třídní a internacionální politický přístup k jejich řešení, přesahuje daleko rámec samotného Sovětského svazu. Stávají se návodem a koordinujícím faktorem pro tvorbu a realizaci konkrétních, na zásadách internacionální spolupráce a společenství sjednocených, zahraničně politických programů v ostatních socialistických zemích.

Tak jako všechny předcházející sjezdy Komunistické strany Sovětského svazu, stal se také XXIV. sjezd velkou školou internacionální politiky této socialistické velmoci. Stal se zároveň tribunou, na které demonstrovala a výrazně se projevila stále rostoucí internacionální jednota světového revolučního hnutí. „... Sjezd byl názornou demonstrací principů proletářského internacionalismu.“¹⁵⁾

Jednání XXIV. sjezdu KSSS — jeho analýzy pětiletého období ve vnitřní výstavbě Sovětského svazu i ve světových vztazích a také promítnuté perspektivy — dále rozšiřují obzory naší vlastní politické zkušenosti. Pod silnými dojmy z jednání sjezdu vystupují znovu a znovu jako aktuální, do popředí praktické politické činnosti, mnohé z našich starších, nedávných i nejnovějších zkušeností.

Komunistická strana Sovětského svazu vstupuje do počátku sedmdesátých let do vývoje světových vztahů vyzbrojena programovou linií svého XXIV. sjezdu, který zahájil další novou etapu aktivního vytváření a zabezpečování příznivých mezinárodních podmínek pro mírový rozvoj světa a pro rozšiřování a posilování pozic socialismu ve světě a jeho rozhodujícího vlivu na vývoj světových vztahů.

¹³⁾ „Půl století bojů strany za zájmy dělnické třídy a národů Československa“ — Teze k 50. výročí založení KSC, Rudé právo z 25. března 1971

¹⁴⁾ XIV. sjezd KČS „Zpráva o činnosti strany a vývoji společnosti od XIII. sjezdu a další úkoly strany“, Rudé právo z 23. 5. 1971

¹⁵⁾ Z projevu G. Husáka na pražském aktivu funkcionářů, Rudé právo z 15. dubna 1971